

БҮРЯД УНШЭН

Бүгдэд арадай газетэ

1992
ДЕКАБРЬ
31
Убелэй дунда
Нарын 7
ЧЕТВЕРГ
Гарагай 5
№ 255 (18614)
сөн 6 мүн

Малай үбэлжэлгэ — шанга шалгалта

Һаань, Ёхотой

Һаянай хаагдашоод бүрише гэртэй болоод байна. Алар холын Саяан тосхон ходо оцонго, хилэмэ, талхан гэх мэтөөс абахайн бэрхэтэй болгоо — гэж Далинд нүхэрнэй нэмэнэ.

Номто гэж газарта байртай адуудан Даша Дамбаевтан, Андагаанда үбэлжөөнтэй Спиридон Бамбагаевтан бабал тинмөрхүү гомдол байна.

— Бидэ гэр бүлээрээ 80 тогтоон эрх хашрагуудыг харуулахаар үбэлжэж байгаа элбэг баа, үбэлжэ сэгтэньшээ мала яһала таргалуула хомди. Төд энэ жилдэ нэрмээр үбэлжэ, элбикэ бага хүртөө. Тэрэньшээ хүсэд асаргадаггүй байна. Бага элбикэнь талха таряанай байгаа һаа, тэрэний халуун уянда элбикэ эрхэлдэһэй, мала яһала үл хоол болохо, доо соонь дулаа үгэхэ һааб даа, — гэж Спиридон Дымшесвич хэлэнэ.

Тэрэшөөлэн энэт Сэсэ ио-

тагта залуу малшал Мунко Натархеев, Валерий Доржиев, мүн Марат Сайбонов, Даша Жигжитов, Андрей Мангадаев, Роберт Цыбиков болон бусад баһан гэр бүлээрээ адууна мал харуулаһан үбэлжэжэ байһаа.

Ордо бэрхэтэй эрхэ байдалда хүдэлжэ байһан малшадые аргатай соонь, ядахын сагта, хилэмэ талхаар нь хангаха талаар Саяанай нотагай захиргаан, таряанайдай ажахиныудай эбэлт ага бүхэ хэмжээ абаха ёһотой. Мүн медициншын, соёлой хүдэлмэригнэгдэһэн аһарад 2—3 дахиншээ малшад үбэлжөөнтэй абаһан бай гэжэ тэдэнь хүлээнэ.

Үбэ тэрэшөөлэн дутаадаһан, саһанай эхэ, шэмэрүүн хүйтэн үбэлжэ болгоно байхала маладыг ага болохоон дамжохо, тэдэньшээ туһалха гэжээ аяхабтар шухала ха юм.

В. ГАЛСАНОВ.
Ахын аймаг.

ШАДАЛААРАА ОРОЛДОНО

Бүгдэй жэлүүдтэ хүлөө ажахыда тохьолдоһон хүшэр бэрхэтэй байдалһаа уламжал, шубуу, гахан үсхээрлэхүй, Эдэ продуктуудай үнэ соншье аяхабтар эхэ болошоо гэхын аргатуу. Хүдөө ажахины гол продуктууд, тэрэ тоодо үндэгэ болон шубуунай мяха үйлдэбэрлэгдэ гүрэн дотай (нэмэлтэ) үгээ ха юм.

Манай эгээл үншэй предпринтнуудан нэгэн Улаан-Үдын шубуунай фабрикын коллектив (директорынь В. Г. Дондоков) үнэгээлэжэ жэлдэ муу бэшээр худалдоо гэжэ тэмдэглэхөө. Продукци үйлдэбэрлэгдэжэ хэмжээнь дан эхээр доошолуулаагүй. 1992 ондо энэ фабрик ба 73—75 миллион үндэгэ, хүн зонинг эдэ хоолой шуухала хэрэгтэй зүйлүүдээр эхэ талалдуугуураа хангаха гэжэ оролдно. Саашадаань хангаха байха.

Бүгд дээрээ үндэгэ, шубуунай мяха үйлдэбэрлэгдэһэн урда жэлүүдэйхнээ нилдэ доошоолошье һаань, энэ үнэгээлэжэ 1992 ондо нэгдэһэн фабриканыуд хамтадан 217 миллион үндэгэ, 9 мянга тоонго үзүүгэй шубуунай мяха үйлдэбэрлэгдэ хүн зондо худалдаа.

Мүнөө Улаан-Үдэ хотын мүн республикын бусад хото

гарад, тосхон нууринуудай магазинуудта, дэлүүнүүд дээрэ үндэгэн, шубуунай мяхан эхэ талалдахала болонхүй. Эдэ продуктуудай үнэ соншье аяхабтар эхэ болошоо гэхын аргатуу. Хүдөө ажахины гол продуктууд, тэрэ тоодо үндэгэ болон шубуунай мяха үйлдэбэрлэгдэ гүрэн дотай (нэмэлтэ) үгээ ха юм.

Манай эгээл үншэй предпринтнуудан нэгэн Улаан-Үдын шубуунай фабрикын коллектив (директорынь В. Г. Дондоков) үнэгээлэжэ жэлдэ муу бэшээр худалдоо гэжэ тэмдэглэхөө. Продукци үйлдэбэрлэгдэжэ хэмжээнь дан эхээр доошолуулаагүй. 1992 ондо энэ фабрик ба 73—75 миллион үндэгэ, хүн зонинг эдэ хоолой шуухала хэрэгтэй зүйлүүдээр эхэ талалдуугуураа хангаха гэжэ оролдно. Саашадаань хангаха байха.

Тэрэшөөлэн Эдын аймагай Торнин (директорынь В.И. Д. Дамисев), Загарайн оронолерино шубуунай (директорынь С. Н. Наймукова) фабриканыудай бүхэ худалмэригнэгдэһэн оролдосо ажалыг баһал тэмдэглэгүүн үнэгэрхын аргагүй.

А. КОМССАРОВ,
изгэдэлэй ахамд
экономист.

ИТАР-ТАСС ҺҮҮЛЭЙ МЭДЭЭСЭЛ

ПАРЛАМЕНТНУУД ХООРОНДЫН АССАМБЛЕЙ ХҮДЭЛҮӨР

САНКТ-ПЕТЕРБУРГ. Нова мурэнэй эрье дээрхи хотодо СНГ-гэй парламентнууд хоорондын ассамблей хүдэлмэригнэгдэжэ үргэлжэлүүлхээр, Тэрэнэй зүбшэхэ зүйлдэ хэдэн нэмэлтүүд оруулагдаһан байна. Ассамблейн соёлой сар үргэлжэ хүдэлжэ гүйсэдхэхи зургаанаар соёлой секретариат баталагдаа. Ассамблейн хөбөлзэй зургаанууд — «Мэдээсэлэй бюллетен», «ДIALOG» ба «Вестник межпарламентной ассамблей» журналууд баталагдаһан байна. Тэдэнь гурбан һарадаа нэгэ дахин гаржа байха юм.

Таджикстанай Верховной Советэй Түрүүлэгшын орлоно Абдулмалик Достиев ассамблейдэ хаблаадаһан урда үгэ хэлэһэн байгаа. Республикын байдалыг тогтууртай болгохо талаар хүдэлмэри тухай мэдээсэл, ассамблейн түлөөлэгшэдыг Таджикстан эрхэмнэ урала.

Хамтаралай гүрөнүүдэй ба правительствануудай толгойлогонорой соёлой хүдэлмэригнэгдэжэ түлөөлэгшэ Иван Коротенья СНГ-гэй уставтай проектын бэлдэхэ талаар хүдэлмэри тухай парламентаринуудта хөөрхөн үгэһэ. Тус документ бэлдэ болгодоод, гүрэнүүдэй толгойлогонорой Советэй элбикэ заслаанда дамжуулагдаха гэжэ тэмдэглэбэ. Эмхидхэгдэмэт гэжэ ябадалтай ба эдигтэ абалтай тэмцэхэ номитт байгуулах тухай асуудалыг шийдэхэ гэжэ ассамблейн хаблаадаһан хойшоулулаа.

СНГ-гэй Нэгдэмэт Эбсэгтэ Хүснүүдэй гланна командалагша авиацин маршал Евгений Шапошников эхэ шангаар үгэ хэлэһэн байна. Стратегическэ хүснүүдэй статусыг түргөөр тодорхойлохо шухала гэжэ һауулаһан, СНГ-гэй Нэгдэмэт Эбсэгтэ Хүснүүдэй зүгһөө Оборонно холбоо байгуулахыг дуралхалтай байгаа, Нима холбоон хэлдэнь аюул тохьолдуулахгүй гэжэ даа. Тэрэнийг байгуулахыг тулалда хэнийшье бүрин эрхыг дайрахагүй хүтэлбэрлэһэн арга ойнхо зөвхөө хэрэгтэй гэбэ.

СЭРЭГЭЙ АЛБАТАДЫЕ СОЦИАЛЬНА ТАЛААР ХАМГААЛХА

МОСКВА. «Урдаһан алба хэһэн, мүнөө алба хэжэ байһан сэрэгшэдыг ба тэдэний гэрэ бүтэһэн гэрүүдыг социальна талаар хамгаалха хэмжээнүүд тухай». Зарлиг Россия Федерацин Президент Б. Н. Ельцин гаргаба гээд Россия Федерацин Президентын хөбөлзэй албан мэдээсэл, Россия Федерацин газар дайда дээрэ гүрэнүүдэй хоорондын «Легисон» нэгдэт гэрэн нийтэн эмхитэй үйлдэбэрлэгдэжэ хүдэлжэ һурише байгуулаха ба хүгжөөхэ талаар анал абаһангай һайшаагдаба. Сэрэгэй албатдыг, урданай сэрэгэй албатдыг ба тэдэний гэр бүлын гэрүүдыг социальна талаар хамгаалгда хэрэгтэй мүнэн зөөри абаха зорилготойгоор нима эмхи байгуулагдаба.

Тус Зарлигай хоор, энэ бүлэг хүн зонинг һуудал байдалтай хамгаалха хэмжээнүүдыг хэрэгшэ программа хоёр һуриг бэлдэжэ баталагдаха ёһотой. «Легисон» нэгдэтэй хөбөлзөһөнөөр байгуулагдахыг түлөөлжэ дэмжэлтэ үзүүрэгдэхэ юм. Эдэ предпринтнуудта Россия Федерацин эрхтэдэй сэрэгэй алба хэжээр болгоможэ гуримшуулаха хүчинтэй проект гуйһа дуралдахуудыг оруула гээд Россия Федерацин правительствала баталагдаба. Сэрэгэй албатдыг гэр

байраар хангаха, запаста бигдаһан сэрэгшэдыг онд мөргөжэлүүдтэ һургаха талаар программа, мүн гэр бүлэн сэрэгэн албатдыг урданай сэрэгэй албатда ба тэдэний гэр бүлын гэрүүдыг социальна талаар хамгаалгыг хангаха үүрэгтэй гүрэнэй бэйш пенсенийн жасанууд тухай дүрмн хоёр һуриг болзолто зөвхөө баталаха гээд энэ Зарлигаар харагдалда.

Тус Зарлигыг бэсүүдэһэн хойноһоо хинаха гээд Россия Федерацин правительствала даалгагдаба.

ВЕТЕРАНУУДА ТУВАЛАМЖА ҮЗҮҮЛЭГЭДЭ

МОСКВА. Шэнэ жэлэй урда тэхэнэ Эсэгэ ороной мнай театрай аха гэхэ үлөөлэгшэдтэ бэлэг хэг. «Российское Отечество» нэгэ болон Россия Федерацин Пенсенийн жаса тэдэ нэгтэ туһаламжа болгон 15 миллион түхэриг хубаарлаа.

Хэдэн жил соо Тверь хс тодо баригдаха байһан сөөн ветерануудан хоёр гэр сарилгыг дүүргэ тулалда энэ мунганинь рэгдэгдэхэ байна. Гэжэ Волго мурэнэй эрье дээрхи хотодо бэйш, хари Москва баһан сөөн ветерануудай байһангай оршодог Энгуэстасуунаа шоссегэрхи байһанда энэ шааргаар байрай үдэшэ үнэгэрэгдэһэн байна. Мүнөөнөө мөншадүүд, мүн Михаил Ульянов түрүүтэй Россия Театралына анал йобуулагдаһан холбооной хүтэлбэрлэгшэд энэ эрхэн байгаа.

Россия актернуудыг социальна талаар хамгаалха зорилготой Театралына ик йобуулагдаһан шадаашье дүүргэхэ жэ тэрэ шэр хүн. Доо һаа, туһаламжа лэгдэхэ гэбэ.

Нийтэн ба маанай эмхи түлөөлөгшэд айлшад энэ б жэз һан. Сөөд байһанда парламентуудыг, энэ гэрэн асарма үгөө.

Хожомоо Москва Санкт-Петербургын ветерануудай байшаг амануушадта нима д тэ үзүүлэгдэхэ юм гээ атрапына анал йобуулагдаһан холбооной хүтэлдэгшэд ИТАР — ТА корреспондентдэ г хэн.

УМСЭЛЭЙН ЧЕГУУД БУЛТА ХҮРГЭХЭ

МОСКВА. Умсэлэй гүүдыг хүн зоний тараалга түгээхөөр хой. Россия нөөсөл иһы мөргөжэлтэй нүүдэй шөөр, энэ сөөнэй сарһа абаха тэй хүнүүдэй дунда, публикын 120 гаран он амануушад эвчирдэ абаһаа. Төд тэрэн абаагүй хүнүүдэйшье һаа таа зобохон хэрэггүй. 1 анал 150,5 миллион г дэмжэлтэ амануушад Россия хүн зонд тэдэнь эрхэ ёһотой.

ЗАХИРГААНАЙ ХАРАА ТҮСЭБ

КРАСНОДАР. Армавир мичин шангаан конкурн гэм болжо магадгүй. Эндхи захиргаан хасагуудай предпринтнуудта гүрэнэй «сохраняя сони» байгуула түсэбтэй. Тэрэнэй брилдэ 23 хасаг, 3 офицер, үшэ 2 тушаалтаг орохо юм. Хасагуудай тухай хууһааг бронжисэдүүдээр ба тушуураар тэдэнь хангагдахэ байна. Тэдэнь хасагуудатаманда ба нотагай элбикэ гаһа гуйһада мэдэлтэ байха юм ха.

ТҮРҮҮШЫН ХУРЬГАД

буусуда үбэ хоол яһала элбэг бин. Хурьгалха хонидо бүрэн унаар ундадуула. Хонидой байра соонь дулаан, хуурай. Хонидо 500 эхэ хонид даалгагдаһан юм. Александр Александровичай хүтэлбэрлэгдэ коллектив энэшье жэлдэ хонин бүхэнһөө хурьга абажа, томо болгожо тушаахаар хараалла.

Эдэ үдэрнүүдтэ түл абаха ханан эндэ түлөөтэ оронохой. Байра соо түхээрэгдэһэн бишыхан хорёонууд соо түрүүшын хурьгад харуулагдаһан. Ингээд эдгээрэй хонидын олоороо түрэнгэ захалхань.

Б. БОДНОВ.

Тарбагатайн район.

ҮНШЭН УХИБҮҮДЭЙ ҺАЙНДЭРЛЭХЫН ТУЛА

Республикыншын үхнүүдтэ Россия Федерацин түлөө хэдэн миллион түхэн гүн мунгэн дамжуулагдаһан гүрэн гээд мэдээсэл (эон тэрэниг Хасбулатовай дамжуулаһан мунгэн гээд хэлсэдо гээ). Буряад Республикын тэрэхоно Совет ба Министрарасеһэдэн Совет хамта хэлсэһэн юр, энэ мунгэнһөө 13 миллион 300 мянган түхэригтэ Шэнэ хондэ, нивалд үхнүүдтэй, олон үхнүүдтэй, тоо һауу, тулууор байдалтан гэр халдануудай, хүшөн экинээр ш халдануудай гансаараа халдануулажа байһан аша, гэгэһэн дунда Шэнэ жэлэй гүрэн дунда һайндэртэ коңцерт наадоорар шөөдө хужарлахын, тэрэн Жабарһаа түлөөнэгүй СИАХ-сэлэг абаха хэрэгтэ шүү.

Буряад Республикын Верховно Соедэй Президиумэй Зарлиг

Р. Н. НАМЖИЛОВТА «БҮРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ПОЭТ» ГЭХЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Буряад соёлой болон уран зохиолдой хүгжэлтэдэ табьяанай байһанайн түлөө поэт. Россия Федерацин соёлой Трийаата худалмэригнэгдэ НАМЖИЛОВ Чимит-Рыгэн тухай Намжилловта (шаһа бараһан хонин) «Буряад Республикын Арадай Поэт» гэрэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряад Республикын Верховно Соедэй Түрүүлэгшэ Л. ПОТАПОВ.

Улаан-Үдэ, 1992 оной декабрын 16.

Энэ хүндэтэ эсэгэ Чимит Намжилловтын Намжилловта Буряад Республикыншын поэт гэрэн хүндэтэ зэргэ олгогдоһон тухай нэгдэт танилсад байхалгаһан эсэгтэй Буряад аһа уран сохор алба хонин үндэрөөр сөгжөж, энэ эгтэ нэрэ зэргэ олгохын ааралдэһэн олонийн Арсенгэтай гэр бүлвхид үрэнэбди.

ЭР АМАРХАБДИ

ачаралтын үдэр һайндэрэй һүүлээрхи үдэртэй (январын 4-ной, понедельник) нэлэгдэхэ гэшэ.

Россия Федерацин Хуудын ёһоор январьда ушоо нэгэ һайндэр — Рождество Христово — январын 7-до тэмдэглэгдэхэ. Тэрэнэй һүүлээрхи хоёр үдэр — январын 8 да, 9-э — амархабди.

Улаан-Үдын кондитерска фабрикын конфетэ үйлдэбэрлэгдэ цехтэ хоёр халаанда 57 хүн худалжэ байдаг. Тус цехэй мэдээжэ бригадир Нина Анатольевна Снопкова залуушуулай бригадыг хүтэлбэрлэнэ. Бригадын гэршүүд техникескэ мэргэжэлэй 16-дахн училищид дүүргэһэн юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бригадир Н. А. Снопкова. С. БАЛДНЕВАН фото.

Буряад Республикын Верховно Соедэй Президиумдэ

Эрдэмтэй ажил йобуулаха табьяатай байһанайн түлөө Буряад Республикын Верховно Соедэй Президиумдэ 1992 оной декабрын 16-най Зарлигаар «Буряад Республикын эрдэмтэй табьяата ажал йобуулаха» гэрэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо гэбэл:

Атугзэ Артур Антоновичтэ — Байгалийн байгуудыг зүүвэр хэрэгшэ талаар Байгалай институттай табьялы даалга.

Намжиллов Надмит Вадимовичтэ — Буряадай Биологийн институтай ажаллаһа эрдэмтэй хүдэлмэригнэгдэ.

Цыденжалов Шираб-Нимбу Ринчиновичтэ — Россия Федерацин нэгдэлтэй министрствын нуралсаһай талаар национальн асуудалыг үндэһэн шийдэхын институтай Буряадай филиалтай ажаллаһа эрдэмтэй хүдэлмэригнэгдэ.

Соёлой талаар табьяатай байһанайн түлөө Буряад Республикын Верховно Соедэй Президиумдэ Зарлигаар «Буряад Республикын соёлой табьяата хүдэлмэригнэгдэ» гэрэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо гэбэл:

Банеева Дарима Кырсюновна — Хөжөнтын аймагай Ар-Алшагайды хүдөөгэй соёлой байһангай директор.

Рогданова Валентина Яковлевна — Прибайкальн район соёлой байһангай директор.

Донсорцова Надежда Галсановна — аралдэй теор-

етивын республиканскэ түлөө директор.

Ковалев Владимир Ивановичтэ — Аралдэй теоретик республиканскэ түлөө табьялы даалга.

Серебренникова Анна Александровна — Хлантын аймагай Хударин район соёлой байһангай директор.

Тараканов Виталий Александровичтэ — Набаскын аймагай Байгал Хударин хүдөөгэй соёлой байһангай уран һайханай талаар хүтэлбэрлэгшэ.

Тарбеев Николай Николаевичтэ — Захаантэй район захиргаанай соёлой табьялы методист.

Федосеев Михаил Ивановичтэ — Кабанскын аймагай Шергинин хүдөөгэй соёлой байһангай уран һайханай талаар хүтэлбэрлэгшэ.

Халудоров Доржо Содбоевичтэ — Түхэвэй аймагай Шулуутын хүдөөгэй клубай мэнөөмөхон.

Цыденова Сасэг Эрдэмсеевна — Хорнин аймагай «Наран хада» гэжэ аралд фольклорно ансамблин уран һайханай талаар хүтэлбэрлэгшэ.

Халудоров Доржо Содбоевичтэ — Түхэвэй аймагай Шулуутын хүдөөгэй клубай мэнөөмөхон.

Цыденова Сасэг Эрдэмсеевна — Хорнин аймагай «Наран хада» гэжэ аралд фольклорно ансамблин уран һайханай талаар хүтэлбэрлэгшэ.

Халудоров Доржо Содбоевичтэ — Түхэвэй аймагай Шулуутын хүдөөгэй клубай мэнөөмөхон.

Цыденова Сасэг Эрдэмсеевна — Хорнин аймагай «Наран хада» гэжэ аралд фольклорно ансамблин уран һайханай талаар хүтэлбэрлэгшэ.

Халудоров Доржо Содбоевичтэ — Түхэвэй аймагай Шулуутын хүдөөгэй клубай мэнөөмөхон.

Цыденова Сасэг Эрдэмсеевна — Хорнин аймагай «Наран хада» гэжэ аралд фольклорно ансамблин уран һайханай талаар хүтэлбэрлэгшэ.

Халудоров Доржо Содбоевичтэ — Түхэвэй аймагай Шулуутын хүдөөгэй клубай мэнөөмөхон.

Цыденова Сасэг Эрдэмсеевна — Хорнин аймагай «Наран хада» гэжэ аралд фольклорно ансамблин уран һайханай талаар хүтэлбэрлэгшэ.

Халудоров Доржо Содбоевичтэ — Түхэвэй аймагай Шулуутын хүдөөгэй клубай мэнөөмөхон.

Цыденова Сасэг Эрдэмсеевна — Хорнин аймагай «Наран хада» гэжэ аралд фольклорно ансамблин уран һайханай талаар хүтэлбэрлэгшэ.

Халудоров Доржо Содбоевичтэ — Түхэвэй аймагай Шулуутын хүдөөгэй клубай мэнөөмөхон.

Цыденова Сасэг Эрдэмсеевна — Хорнин аймагай «Наран хада» гэжэ аралд фольклорно ансамблин уран һайханай талаар хүтэлбэрлэгшэ.

Халудоров Доржо Содбоевичтэ — Түхэвэй аймагай Шулуутын хүдөөгэй клубай мэнөөмөхон.

Цыденова Сасэг Эрдэмсеевна — Хорнин аймагай «Наран хада» гэжэ аралд фольклорно ансамблин уран һайханай талаар хүтэлбэрлэгшэ.

Халудоров Доржо Содбоевичтэ — Түхэвэй аймагай Шулуутын хүдөөгэй клубай мэнөөмөхон.

Цыденова Сасэг Эрдэмсеевна — Хорнин аймагай «Наран хада» гэжэ аралд фольклорно ансамблин уран һайханай талаар хүтэлбэрлэгшэ.

Халудоров Доржо Содбоевичтэ — Түхэвэй аймагай Шулуутын хүдөөгэй клубай мэнөөмөхон.

УНШАГТЫ, ТАНИДОГАТЫ

2-дохы июрта, Газарай реформо амараар бээд дээбэ А. Доржиков «Эзгэйдэл дээрэ байха» Советүүд ба аяаһалд, Д. Дылгыров: «Депу анхарааһаа һуудуулаа».

Зураглал, Ц. Вадимов: «Замайн эхин һайхан», (с домо доһоо, С. Васильев: «Уян, зүбэ бэдэрнэ», Д. Доржогутабай: «Наран шани мангадэ!».

3-дахы июрта, Аралд баһа алдартай, Ц. Чимит «Наһанда дурсан абаһа».

Номой тал, Н. Намца: «Һүүр гүрэн шонжолгонууд»,

4-дохы июрта, «Хоро хүдөөгэй һонин» — мэдээсэлнүүд Телевиденнэй программтэ.

